

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Adolf Steiner în Hamburg (Germania).
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiu, în 15 Octomvre.

Sînt publicate toate adresele sau responsurile la cuvîntul de tron, ca proiecte, din casa deputaților și casa de sus a senatului imperial. La număr sînt patru: două sînt ale membrilor casei de sus și două ale casei deputaților; dară după tonul lor fundamental sînt numai două, pentru că proiectul de adresă al „constituționalilor” din casa de sus corespunde în spiritul lui cu cel al „constituționalilor” din casa deputaților și proiectul de adresă al partidei „dreptului” din casa de sus corespunde cu cel al aceleiași partide din casa deputaților. Și unele și altele de un fel după tonul fundamental se deosebesc numai prin modul cum sînt executate.

Opozițiunea din casa de sus a căutat prin circumscieri și prin spirit aristocratic ași păstra cumpătul cuviincios pentru bărbății de stat, pe când „constituționalii” din casa deputaților au făcut din răspunsul lor la cuvîntul de tron o scriere polemică contra unor tendențe atribuite Cehilor, cari până acum nu au avut nici timp, nici loc să se manifesteze. Domnii din opozițiunea națională n'au paciență destulă, lor, se vede, le e frică că Cehii vor face minuni în senatul imperial și le va resturna împărăția și cred de altă parte, că printr'un răspuns la cuvîntul de tron să isbutească ași face d'a capo pe Cehi imposibili. Nemții „constituționali” de dincolo de Laita, se vede, sînt turmentați de grigi identice cu cele ale tovarășilor lor de dincoace, carii încă vîd în fie-ce mișcare națională nemaghiară o stafie amenințătoare dominațiunii lor esclusive.

Celelalte două adrese, de unul și același spirit, sînt mai moderate și într'un ton, care tradează mai multă încredere în dreptatea cauzei ce apără. Ambe accentuează împușinarea speșelor cu administrațiunea și aspiră de-centralizare și autonomie în administrațiune. Spre sfîrșitul acestora dic amîndouă, că trebuie unele modificări în instituțiunile de astăzi.

Din tonul cel moderat al partidei „dreptului” se vede că Nemții n'au cauză să se eșofeze de pe acum, ci să aștepte cel puțin desbaterile acestor adrese. Desbaterile însă pot dovedi încă mai mult de cât proiectele de răspuns, că naționalitățile nenemțesci nu vor să surpe și să usurpe domnii, ci vor să trăiască cu aceleiași drepturi, cu care trebuie să trăiască ori care cetățean într'un stat nu numai intitulat dară și în realitate constituțional.

Atăta deocamdată asupra acestei materii, în speranță că desbaterile răspunsului la cuvîntul de tron încă ne vor da ansă a mai vorbi despre acest act parlamentar.

Mai adaugem de astă-dată scirea ce o cetim în una din foile „constituționale” din Viena, că ministerul își dă toate silințele de a câștiga pe membrii casei de sus în partea sa și pentru ca să i înduplece a trimite pro-

iectele răspunsului la cuvîntul de tron earăși comisiunilor cu scop ca să elaboreze un proiect nou, care să convină amînduror partidelor.

Alianță scrisă sau nescrisă între Austro-Ungaria și Germania? Eată o întrebare, ce dă mult de scris diarelor celor mai însemnate din Austro-Ungaria și din Germania. „Köln. Ztg” publică nisece detaiuri despre luarea unui protocol în două exemplare în fața împăratului Francisc Iosif, a contelui Andrassy și a principelui Bismarck, despre ducerea unui din exemplarele aceste la Baden-Baden, unde se află împăratul Germaniei, ca să l subscrie și cum contele Stolberg și-a dat toate silințele în timp de opt zile și abia după multă trudă a succes de a câștiga pre împăratul pentru subscriere. Tuturor acestor detaiuri li s'au dat desmințiri tot așa de detaiate, întărindu-se cu tot deadinsul, că nu există tratat în scris. În fine vine „Bohemia,” o foaie competentă în ceea ce privește secrete de cabinete și spune, că înțelegerile dintre cele două puteri sînt introduse într'un „Aide-memoire”, și de aci s'a răspândit vestea despre existența unei alianțe scrise.

Scrisă ori nescrisă, alianța cu puternicia Germaniei a fermecat pe bărbății politici din Austro-Ungaria așa de mult, încât nu numai că și-au uitat de timpurile cele „bune” de când cu alianța cu Prusia spre a combate pe Dania, dară astăzi toată lumea *extra Germaniam* nu mai e nimic vrednică. Așa, între altele, a pătît'o „biata” Anglie. Din partea militară pășese oarecine în „P. Ll.” contra unei alianțe cu Anglia, căci nu e nimica vrednică. Este adevărat, că Anglia nu poate desvolta o putere mare terestră, are însă o flotă mare și bani mulți, doi factori, pe cari ori ce aliat i-ar scîi aprețui din destul, când i'sar pune la dispozițiune.

Serbia a început a da eară semne de viață. „Standard” dice că Serbia este centrul intrigelor rusesci. Preoții serbesci predică demonstrativ doctrinele panslavismului. Se trimit delegați în provinciile ocupate de Austro-Ungaria spre a gerui inimiciția între ortodocși contra monarchiei acesteia, inimiciție, care între ortodocși nu s'a stins nici odată. Serbia sporesce trupele și armele sale în măsură considerabilă și are tocmai de gând a și acuirea 150,000 puscii-Martini. Spre ce sfîrșit, nimenea nu scie.

„Istok,” foaie sêrbească și organ semioficial al guvernului din Belgrad, într'un articol, care se dice că ar fi scris de ministrul Ristici, dice, că toate puterile simt acum urmările cele rele ale tratatului dela Berlin și închee alianțe nouă și se întrunesc în grupe nouă. Din premisa aceasta deduce articolul, că staturile cele mici de pe peninsula balcanică săși întocmească lucrurile de așa încât în viitoriu să nu fie surprinse de nici un eveniment. Principii acestor staturi au făcut deja începutul. Visita principelui Bulgăriei la București, visita deja sigură la Belgrad, raporturile cele bune între Serbia și Muntenegru, în fine un congres de principii de pe peninsula balcanică ce va avé loc în primăvara

viitoare la Belgrad — sînt tot atâtea semne despre o coalițiune a staturilor de pe peninsula balcanică. Articulul închee, că coalițiunea aceasta nu poate fi neplăcută pentru puteri, de oare-ce este și în interesul lor; dacă vor fi în răsăritul Europei împregiurări regulate, toate aceste sînt și în interesul puterilor.

Aceste din urmă ar esplica dar cele espuse de „Standard” și din amîndouă ar resulta că Serbia nu are de gând se restoarne Europa. Cu toate aceste oficiosismul din Budapesta nu poate să nu injure asupra Serbiei, asupra suveranului ei, asupra armatei sêrbesci, în modul cel mai ordinar.

Proiectul de lege prin care s'a revêdut art. VII din constituțiunea României, este sancționat de Domnitoriul țerii și tot odată și promulgat.

Cestiunea Arab-Tabiei se apropie de deslegat. Eri a fost ziua când comisiunea europeană avea să se întrunească la Silistria. Din partea României va lua în această comisiune parte cu vot consultativ generalul Angelescu și inginerul Olănescu.

Două broșuri.

Resboiul (pe hârtie) între Austro-Ungaria și Italia se inverșună tot mai mult. După ce a publicat colonelul Haymerle (fratele min. de esterne) broșura sa „*Italicae res,*” în care descrie pe Italia și toate ale Italiei într'un mod cum Italiei nu poate să i placă, au venit mai întăiu diarele și au deschis un foc ușor contra broșurei. Acum vine o broșură anonimă, intitulată „*Pro patria,*” care se dă cu socoteala, că este a asociațiunii „Italia irredenta,” să scuipe foc asupra Austro-Ungariei, fără de nici o rezervă.

Și, precum se vede, broșura aceasta n'are să fie cea din urmă, ci autorii au să revină asupra cestiunei într'altă broșură, calculată mai cu samă pentru acele teritorii austro-unguresci, care, după naționalitatea locuitorilor și tradițiuni istorice, se „țin de Italia.” Broșura actuală are așa dară numai scopul, de a combate părerile lui Haymerle din punctul de vedere al naționalității italiene, al granițelor naturale și al situațiunii militare. Cu toate aceste, Austro-Ungaria și în broșura aceasta este calificată de espresiune a volniciei și a nedreptății, de un necs politic fără sentiment național, de un conglomerat de obiceiuri de slugărnice, de centru al reacțiunii, al despotismului și barbariei din Europa veche.

Despărțirea Nizzei și Savoiei, amintită de Haymerle în broșura sa, o numesce broșura „*Pro patria*” „venin colcăitoriu de bălaur” și dice că Savoia, fiind dincolo de Alpi, a fost numai drept că s'a înapoiat patriei mame; ce privește Nizza, nu va trece mult și, prin *communis consensus* al ambelor popoare libere, va fi țara cea mai spre apus situată a Italiei.

Italia „nemântuită” este guvernamental Innsbruckului (cercurile Trident, Botzen, Brunnecken și Giudicaria di Gloranza), mai departe din regatul Iliriei guvernamental Triestului, Gorizei, Pisinului și Adelsber-

gului, în fine litoralul unguresc și o parte din comitatul Agramului în Croația civilă. În privința acestor teritorii, broșura se provoacă la cuvintele unui moderat dintre cei mai moderați, carele dice: „Italia nu se simte a fi un întreg; ea nu e numai Piemont, Lombardie, Romagna, Toscană, Umbrie și Sicilie, ea este și Lațiu, Nizza, Ticino, Trentino, Istrie. Funcțiunea Italiei ca stat nu este numai de a se susține, ci și de a se întregi și ziua dreptului și a dreptății, ziua „fie-cui al seu” va sosi, atunci Italia va fi întreagă și completă. Atunci nu va mai voi să ese din marginile sale, că aceste nu vor fi numai naturale și militare, ci politice, naționale și spirituale. Și dacă va întreba cineva, cine va opri pe Italia la marginile aceste naționale: doar natura, Alpii italieni și Quarnerul, Alpii retici, marea adriatică, ionică, tirenică? Răspunsul va fi: Nu! Doar Austro-Ungaria, Elveția? Nici aceste! Ci natura Italiei, consciența sa politică și națională. Italia își are marginile sale în sine însăși. Statul italian este forma, consciența, comuniunea într'o națiune italiană și unde înceată națiunea, acolo, fresce, și statul stă pe loc.”

Contra aserțiunii din broșura lui Haymerle, că Germania are interes esențial de a întinde teritoriul nemțesc până la litoralul resăritean al sinului venețian, răspunde broșura. Scim bine. Triestul este visul aspirațiunilor nemțesci, Nemții vor săși deschidă calea spre orient; vor săși întindă domnia lor dela marea baltică până la cea adriatică. Broșura spune amicabil Nemților, săși facă obiect de cucerire valea Ennsului și a Salzachei; pentru că Italia își va lua „teritoriile nemântuite” dela Austria. Broșura italiană nu este mulțămită cu configurațiunea graniței de cătră Austro-Ungaria, se provoacă la cuvintele unui Fambri și dice, că o linie mai irațională și mai nechipzuită nu poate să fie; pare că este dictată de prepotență și acceptată de impotență.

Mai departe pretinde broșura o linie strategică de drum de fer, începînd dela Tarent prin valea Pasante și Ofanto, de acolo preste plătoul dela Sannitico la Benevent, Isernia și Solmona și continuată prin Val de Aterno spre Aquila și Terni în valea dela Tevere și prin „*Cortina d'Appennino*” să se termine la Forlî, legînduse de linia sa internă strategică din Emilia.

Broșura italiană dice în fine, că Haymerle a descoperit toate slăbiciunile Italiei: laudele ce le pune pe armata italiană sînt numai un compliment cavalesc al soldatului (Haymerle e colonel), aserțiunile strategice sînt numai sofisme, prin care să se demustre nelipsa „teritoriilor nemântuite” pentru Italia și lipsa de pericol în cas când Italia ar fi atacată, și toate aceste cu scop ca Austro-Ungaria să poată ajunge în linisce la mareaegeică și aceasta e nodul cestiunei.

Broșura găsesce, ca și Napoleon I, la timpul seu, că pentru Italia puterea maritimă este o condițiune de existență și pro-

voicându-se la Mazzini dice, că un răsboiu italian nu se bate în cuadrilater, ci în Tirol, Alpii venețiani, în Triest, în Fiume. „Fără Alpi, fără mare adriatică nu este Italia!”

Cătră sfârșit broșura este de tot resboinică, ea repeșese cuvintele lui Victor Emănoil: „Italia nu trebuie să fie numai respectată ci și temută” și încheie adresându-se cătră colon. Haymerle cu cuvintele: „Austriacului care ne vatămă măgulindune și ne amenință nebunesc i repeșim stricta admonițiune a senatului și poporului roman: „*Neque priusquam Italiam omisisset de amicitia et societate agi posse*”.

Când ar veni elemente ca ale autorilor broșurei în Italia la putere, din cuprinsul broșurei scim acum ce ar avé să aștepte Austro-Ungaria din a- cea parte.

Dieta Ungariei.

Budapesta, 24/12 Octomvre 1879.

Eri s'au deschis ședința casei deputaților la 11 oare. President Slavv. Dintre ministri erau de față: Tisza, Trefort, Pauler, Szende, Keményi și Bedekovich.

După ce prezentează presidentul casei mai multe eșibite se verifică deputatul Rakovszky definitiv. Presidentul provoacă secțiunile și comisiunile care încă nu s'au constituit să se constituie.

Corneliu Pulay, raportorul comisiunei, cărei i se încredinșase proiectul despre administrațiunea Bosniei presentă raportul, în care se dice, că comisiunea a acceptat proiectul cu puține modificări și îl recomandă și casei spre primire. Raportorul se roagă mai departe ca proiectul, pe lângă încungiuirea secțiunilor, să se pună la ordinea ăilei.

După o scurtă discuțiune, la care au participat vre-o trei, patru deputați se respinge propunerea lui Beóthy de a se da proiectul în secțiuni și așa va veni a se dezbate numai în plen.

Un proiect privitoriu la acoperirea speselor pentru afaceri ale orfanilor și ale tutoratelor se transpune comisiunei finanțiale; două raporturi a le curței de compturi despre socotelile cu Croația pe anii 1876 și 1877 se transpune comisiunei de compturi finale.

Ministrul de justiție Pauler prezentează un proiect de lege despre concursuri: se transpune comisiunei juridice.

Alesandru Buianovici interpelează pe ministrul president, ca ministru de interne, asupra miseriei din comitatul Șaroșului. Grăul e deja consumat; cartofii, mijloc de căpetenie de subsistență, abia vor fi de ajuns pentru seménță. Isoarele de câștig au secăt. Vinársăriele și-au sistat lucrarea. Situațiunea însufă atăta grige încât e temere, că se va întempla ce e mai reu. Abia sânt 40 comune cari sânt în stare de a aștepta recolta anului viitoriu, mai mult de 300 însă nu sânt în stare. Aceste au lipsă de ajutoriu imediat. Emigrarea a început. Este dară neamăabil a li se procura lucru celor capabili de lucru, eară celor necapabili să li se dea ajutoriu. Guvernului i este cunoscută situațiunea și de bună samă va și ajuta. Dacă a cerut cuvântul, o a făcut numai ca să dea guvernului ocașiune la un răspuns liniscitoriu și mai departe ca să'l roage a ajuta fără amănare, ca să nu se întemple ca în 1863, când au fost numai două comune în asemenea situațiune și au erupt tifusul de foame. Interpelațiunea este precum urmează:

Onorabilul d. ministru are fără îndoială cunoscință despre situațiunea cea tristă în care se află populațiunea agricolă din unele comitate despre meadă-noapte, anumit din comitatul Șaroșului în urma recoltei celei slabe

din anul acesta și care este amenințată cu moarte de foame. Rog pe dl ministru a espune, care sânt dispozițiunile guvernului deja făcute pentru vindecarea miseriei în Ungaria de sus, sau care acele ce are de gând a le face?

Ministrul-president Tisza: On. Casă! Să'mi fie permis, spre ajungerea cel puțin a unui scop al interpelațiunei, scopul de a liniscă, după cum concede și regulamentul casei, să respund numai decăt. (S'auđim!)

Încât privesce lucrul, durere, îmi este și mie cunoscut, că în comitatul Șaroșului deși astăzi încă nu e miseria în grad așa de mare, după toate semnele, dacă nu se va da ajutoriu, o parte însemnată a locuitorilor acestui comitat este espusă celui mai trist viitoriu.

După cum a amintit și dl deputat, municipiul a substernut o rugare ministeriului de interne, în care desfășură, că dacă nu se va da ajutoriu, este de temut, că în unele părți ale comitatului, în viitoriu cel mai de aproape se va instala lipsa în faptă, amintind totodată, că numai așa se poate ajuta părței celei mari a comitatului, dacă populațiunei i se va da lucru și i se va face câștigul posibil.

Îndată, ce mi-a venit la mână reprezentațiunea comitatului am dispus, încât îmi permite sfera de activitate, și până la alte dispozițiuni în măsură mai mare, ca foametea să se evite în tot cazul, și spre sfârșitul a-cesta am pus 8000 fl. la dispozițiunea municipiului respective a comisiunei intituite contra miseriei, spre a puté întimpina reul și acum îndată, ce s'ar aréta.

Mai departe, în privința lucrului dela stat am provocat pe ministrul de comunicațiune, ca să și dea părerea. Pot însă să împărtășesc de acum on. case, că consiliul de ministri a dispus ca numai decăt să se înceapă clădirea drumului Girált-Szvidnik. Spesele pentru aceasta se puseră încă în anul trecut în preliminarul bugetului, dar casa le a sters. Guvernul e de părere, că dacă populațiunei i s'ar puté ajuta pe calea aceasta, legislativa nu va denega supletoriu aprobarea sa. Drumul a cărui clădire are să se înceapă și prin care să se mijlocească lucru populațiunei ce caută lucru, trece prin cea parte a comitatului care este mai tare amenințată de lipsă și așa alegerea este foarte nimerită.

Ce felii de alte lucruri să se mai dea, dacă s'ar arăta cumva lipsa și mai departe, guvernul se va decide mai târđiu. Atăta ve pot spune de acum, că guvernul este de părere, ca lucrul ce se va da să fie în apropierea locuințelor lucrătorilor; pentru că în cazul acesta se pot împărtăși și familiile din câștig; pe când dacă populațiunea capătă lucru într'o depărtare mai mare de casă, ajutoriu este mai puțin simțit. (Aprobare).

Spre a resuma cele ăise până aci, s'au luat mesuri, ca lipsa acum să nu se arete pentrucă îndată ce fu anunțat caracterul reului, am pus suma amintită la dispozițiunea municipiului, respective la a comisiunei contra miseriei.

Ministrul president mai repeșind cele ăise promise a îngriji ca și în alte părți unde se va arăta lipsa, să dispună cele necesare spre ai pune stavilă. Guvernul însă va avé trei puncte de mănecare. Unul este, că precum de o parte nu trebuie suferită miseria în feară, așa de altă parte trebuie să ne păđim ca tesaurul statului să nu se încarce cu poveri cari trec preste marginile lipsei. Al treilea punct de mănecare este, ca ajutoriu, pe cât numai se poate, să nu se poată fi considerat de milă, ci de o respaltă pentru lucru (Aprobare). Se roagă a i se lua răspunsul spre sciință (Aprobare).

Alex. Buianovics mulțămesc ministrului president pentru că a răspuns îndată și ia răspunsul spre sciință.

Ședința se ridică la 12 oare. La ordinea ăilei pe ăiua următoare sânt proiectele pentru prolongirea scutirei clădirilor de pe strada radială de dare și prolongirea terminului la schimbarea acțiunilor dela drumul de fer oriental.

Din Carloviț.

19/12 Octomvre.

Pe când congresul în săptămâna trecută a resolvat afaceri de mai puțin însemnătate au lucrat comisiunile cu deosebire comisiunea cărea i s'a dat operatul despre regularea dotațiunei parochilor spre desbatere, precum și cea cărei i se încredinșase organizarea clerului. Desbaterile asupra acestora s'au început eri în plen și s'a decis a îndruma pe consiliul suprem național scolastic a veni cu o propunere privitoare la întemeerea unui gimnasiu real în eparchia Karlstadtului. Episcopul Angyelic, care până acum a fost în opozițiune pasivă, a ținut eri un discurs în comisiunea scolastică. După toate semnele congresul va mai dura vreo trei săptămâni.

Răspuns.

Onorată Redacțiune! În numerii 115. 116, a. c. a prețuitei D-voastre foaie ați dat publicității un articol intitulat: „fructele emancipării învățătorilor noștri confesionali” subscris de „Românul ortodox”. Vă rog dar să aveți bunăvoință a da puținel loc și reflecșiunilor următoare la acel articol.

Precum se vede dintrênsul „Românul” nostru „ortodox” voia să se vaete asupra unor rezultate triste ivite în organismul nostru scolar de o parte și în statul învățătoresc de altă parte și ale stigmatiza de nește fructe veninoase precum ne dă a înțelege.

Nu contestează nimenea justa văetare căci fructele acele pocite în adevăr nu numai că pot fi veninoase dar ele pot conține și desvolta multe sémânțe periculoase cari pot invenina organul cel mai delicat al corpului nostru moral și corpul întreg.

Dar ori care cunoscător al împregiurărilor noastre judecă împărtial va condamna pre autorul articolului din cestiune pentru nedreptatea, carea acesta o face învățătorilor atât celor din diecesa Aradului cât și celor din diecesa caransebeșului.

„Românul ortodox” trebuia mai serios se cerceteze spre a afla adevăratele buedi, ce produc astfelu de fructe. El ar fi aflat și s'ar fi convins, că acele nu sânt învățătorimea.

Sânt și între învățătorii unii cari posed uu caracter necurat pre lângă toată valoarea lor intelectuală. Acestia orbiți de vanitatea lor personală ușor se dau de toporiște numai spre a veni în atingere cu mâni puternice fie aceste chiar și sacrilege.

Dar sânt puțini de feliiu acesta și ar dispăre cu totul dacă toți învățătorii s'ar considera de tot atâtea părți ale unui întreg, dacă ar observa mai serios legea fizică de cohesiune dacă unul fiesce care dintrênsii ar desvolta mai multă serioșitate și activitate pre terenul de asociațiune.

Cățiva pécătoși însă nu trebuia să seducă pre „Românul ortodox” a crede, că întregă corporațiune învățătorescă ar strica, dacă nu cumva densus, predominant de vreun prejudeț inadins tinde a conjura timpurile de tristă memorie cu grosul lor întunec învocatându-le asupra noastră.

Emanciparea învățătorilor ce densus o ia de rădăcină a acelor fructe

sarbede, ne face suspect pe „Românul ortodox” a fi capabil de cea — ce ăisei; dar deja au trecut timpurile când astfel de tendențe s'ar fi putut realiza. Aci lumina de libertate adevărată crestinească carea luceșce cu mare putere din fie care literă a statutului nostru organic va orbi pe ori ce buhă carea cobind va cuteza a se apropia de locul ei.

Ai cui supuși erau învățătorii? doară ai clerului? — „Românul ortodox” așa se vede, că crede. Însă noi învățătorii dicem că nu; ei atât învățătorii, cât și preoții eram supuși întunerecului și ai acelora puteri apăsătoare, cari copleșau întregul popor, întreaga biserică.

„Române ortodox,” ți-ar plăcésă se mai întoarcă eară acele timpuri?!

Cumcă clerul a fost, este și va fi instituit de inspectori și directori scolastici în organismul nostru cultural, această împregiurare nu stirbesce nimic din drepturile și aspirațiunile noastre învățatoresci, pre cât aceste funcțiuni și așa se sèvresesc numai pentru onoare și gratis, nici că sânt compatibile cu oficiul învățatoresc mai ales inspectoratul.

Noi sub inspectori și directori, sub comitete parochiale și epitropii parochiale luminate sântem emancipați totdeauna tocma așa de bine, cât de bine putem fi supuși și necăjiți sub auspiciile celor mai liberale instituțiuni de grosolănia și chicaneriile celor proști și malițioși. Se înțelege că instituțiunile, dar mai vertos persoanele, ca organele acelora esercită binele ori reul asupra noastră, cât și asupra întregului popor. Și fructele, de cari vorbesci, crede-mé, ele provin din vina noastră a tuturor. Ele provin mai vertos de acolo; căci încă nu ne-am creat o basă proprie pentru o cultură proprie; ei abia ne răđimăm tot numai și numai pe scoala elementară și numai pe biserică.

Pe când preoții și învățătorii se primiau în instituttele teologice și pedagogice dela coarcele plugului în adevăr nu respândiau prea multă lumină, dar atât ei cât și poporul aveau o virtute puternică morală-religioasă; de când însă se pretinde dela recipienți să și altuească moravuri străine petrecând câte 6—10 ani în familii și scoale străine, moravurile par a fi tare decăđute la credincioși, și lumină tot atât de puțină, de nu mai puțină încă.

Eu tare dubitez, că inspectorii mireni scolari din diecesa Aradului vor fi aflat la învățătorii pedecile, de cari a scris „Românul ortodox”, ci de bună samă la popor, carele se află în condițiuni, cum spuseiu, și care trebuie regenerat.

Ași fi curios să sciui, cum ar avé de cuget „Românul ortodox” să supună pre învățătorii preoților. Ei se află cam tot pre același grad de cultură, unde nu poate fi vorba de domn și serv, ci simplu numai de funcționariu și funcționariu fără ingerența unuia în afacerile celuilalt.

Fie-care își are lucrul seu prescrist; eară netrebnicul ce nu coresponde, este totdeauna supus numai pécătuului seu, de care negreșit trebuie emancipat, fie chiar prin eliminare din postul seu, ori e densus învățătoriu ori chiar și preot. — Cu stință

Recița montană, Octomvre 1879.

Ioan Simu,
învățătoriu ortodox.

Desbaterile senatului din România despre cestiunea israelită.

Ședința dela 10 Octomvrie curent.

Președința d-lui președinte C. Boșian.

Prezenți 51 d-ni senatori. Absenți 19. După ce se aproabă sumarul ședinței pre-

cedente, se dă cetire mai multor telegrame și petițiuni, precum și mesagiului domnesc, prin care se trimite în desbaterea senatului proiectul de lege pentru ajutorul țăranilor în lipsă de hrană.

D. raportor Al. Orăscu, urcându-se la tribună, dă cetire proiectului de lege, votat de cameră, pentru revisuirea art. 7 din constituție, și raportului său, prin care arată că proiectul în chestiune a fost admis de toate secțiunile mai în unanimitate; că d. senator V. Alecsandri a propus un amendament pentru nerevisuirea art. 7, care însă s'a respins; și că d-nii Gr. Sturza St. Șendrea, general Man, general I. E. Florescu, cari au făcut o simplă rezervă în favoarea ideii de două treimi a voturilor pentru admiterea naturalizării fără stagiu. Conchișând, arată că proiectul a fost admis în unanimitate de comitetul delegațiilor, și roagă pre d-nii senatori ca să'l voteze astfel cum a fost votat de camera deputaților.

D. președinte consultă senatul, dacă voesce a intra îndată în discuție, și se hotărăse ca discuția să înceapă chiar azi.

P. S. S. Mitropolitul Primat, având cuvântul, respinge din toate puterile acușarea nedreaptă, cum-că Biserica și nația română ar fi netolerante. Toți străinii au găsit la noi cea mai mare ospitalitate. În ce privește pe Israeliți, numărul lor în țara noastră este dovada cea mai bună de toleranța Românilor. Capii Bisericii noastre au distribuit mile la Evrei ca și la creștinii, înzestrând fete israelite și altele. Terminând, Eminența Sa speră că senatul va da gravei chestiuni o deslegare demnă și patriotică, și declară că va fi acolo unde se vor afla toți.

D. Vasilie Alecsandri, luând cuvântul, declară că nu primesce revisuirea art. 7. Situația este tragică pentru patria română și trebuie a ne ridica cu inima și cu cugetul la înălțimea datoriei noastre.

Pe scena acestei părți de lume, ce se numește România, vedem un popor blând, inteligent, ospitalier, tolerant, care a sciut să înfrunte în timp de secolii toate pericolele, păstrându-și naționalitatea și eșind învingătoriu asupra relei soarte, ce l-a persecutat, cu inima întreagă, cu capul teafăr.

Dar, când acest sirman popor, recăștigându-și independența vitejește, se credea scuturat de greutatea nenorocirilor, eată că se găsește față cu o nouă amenințare, cu năvălirea israelită. Acești năvălitori sunt adepții celui mai orb fanatism religios, cei mai exclusivisti oameni, și cei mai neasimilabili cu celelalte popoare. Ei curg mereu în țară pe toate frontierele; și intențiunea lor nu este alta decât a îneca micul popor român și a deveni proprietar al pământului acestui popor. Am fi culpabili dacă prin nepăsarea noastră, prin aplicarea unor fatale teorii umanitare, sau dominați de o spaimă imaginară am uita că patria română este un deposit sacru, ce sântem datori a'l transmite întreg și nepetăt la copiii nostri.

Noul Moise, care conduce poporul lui Israel către o nouă Palestină, este alianța israelită. Poruncile ei sânt legi nediscutabile pentru întregul neam judaic. Ea vrea pentru scopuri ulterioare, să ridice pe Evrei pe aceeași treaptă cu Români. Au în ei vre-un titlu ca să merite a fi cetățeni? Nu. Evreii au fost totdeauna ostili propășirii noastre naționale; n'au fundat nici o instituție de folos public; ei din contra tactica lor a fost de a ne calomnia, arătând Europei pe Evrei ca pe nesce victime ale închișiei române, și zugrăvind pe poporul român cu colorile cele mai negre de netoleranță, de fanatism, de barbarie. Și toate aceste ca să deștepte mila Europei pentru Evrei și indignarea ei contra Românilor.

Aci oratorul dă cetire unor pasaje din memoriul alianței, prezentat la congresul din Berlin, în care se spune, că la noi sânt rescoale, ucideri, prădi, persecuții religioase etc. în contra Evreilor. Am desprețuit aceste clevetiri, și am comis greșala de a nu ne apăra la timp dinaintea opiniunii publice arătând adevărul. Acest adevăr este că nu noi Români sântem persecutorii ei noi sântem persecutați de Evrei pe cale și religioasă, și economică și națională. Români din Moldova

sânt în mare parte reduși la sapă de lemn prin exploatarea Evreului, care amestecă otravă în rachiul ce vinde Românilui.

Espluce Europa învătăată acest fenomen: cum cei preținși persecutați sânt într-o stare prosperă, și cum cei acușai de persecutori se află aproape în miserie? Espluce Europa, cum se face că Evreii fug din țările în cari se bucură de toate drepturile cetățenesci, se lapedă de acele drepturi, și vin cu sutele de mii să se arunce în ghiarele persecuției române?

Din datele statistice rezultă că în timp de 20 ani numărul Evreilor s'a urcat dela 135,000 la 400,000, adică a crescut de două ori și jumătate; și că, dintre toate statele Europei, România are relativ cea mai numărăoasă populație evreiască, fiind un Evreu la 13 locuitori! Eată dar, ce atracție are această pretinsă persecuție!

România este astăzi victima unei erori isvorite dintr'o infamă calomnie. Europa, indignată de tabloul atâtor crușimi imaginare, ne-a condamnat fără a ne asculta hotărînd că nu recunoaște independența noastră, pe care am câștigat-o cu arma în mână, până ce nu vom acorda drepturi civile și politice Evreilor. Art. 44 ne stigmatizează de popor netolerant, barbar și persecutor pe noi, cari am dat asil tuturor persecutaților de prin alte țări, cari am desrobît pe Țigani, cari am emancipat pe clăcași, cari am dat drepturi politice Armenilor, și cari am trecut Dunărea ca să contribuim la desrobirea unui neam străin nou!

În prezența unei situațiuni atât de anormale, trebuie să ne pătrundem de caracterul sacru al mandatului nostru și, fermi și decisi, să spunem cu curaj puterilor semnate tractatului dela Berlin:

„Am fost calomniați în ochii voștri. Această calomnie este cauza art. 44, care conține un blam nemeritat de noi. De cât recunoașterea unei independențe pătăta cu umilire, mai bine o nerecunoaștere ce o scutesce de stigmat.

Lăsați-ne propriei noastre inițiative pentru a regula chestiunea israelită, și recunoașteți independența noastră pur și simplu pentru ca să nu rămână nici umbră de blam pe fruntea României. În cas contrariu, sântem nevoiți de conștiința noastră a amână pentru un timp mai fericit revisuirea constituției.

S'ar pute obiecta, că Europa luă o dată o decizie în privința noastră, nu mai poate reveni. Răspunsul este, că ar fi să nesocotim spiritul de echitatea puterilor civilizate, dacă am crede că, recunoscând eroarea în care au fost înduse, s'ar întefi a manșine o clausă infamantă și nemeritată în tractatul dela Berlin. Dreptul nostru n'avem trebuință să'l susținem cu putere armată, căci el este mai tare decât baionetele. România și-a recăștigat titlurile sale de nobleță pe câmpul războiului, și prin urmare are dreptul de a intra în familia europeană cu fruntea sus, ear nu cu capul plecat.

Dacă trebuie să facem Evreilor o condiție mai corectă în țara noastră, aceasta s'o facem nu sub presiunea directă a art. 44, nu sub presiunea indirectă a alianței israelite, ci din liberul nostru arbitru de stat independent. Altfel ne espune la cea mai tristă umilire: aceea de a datori recunoașterea independenței noastre nu sacrificiilor și vitejeii noastre, ci alianței israelite!

„Pentru aceste considerante, când astăzi România vine cu istoria sa în mână, pentru ca noi să inseriem pe paginile sale al nostru veto, eu unul rup pagina destinată pentru înscrierea umilirei țerei, ear pe cealaltă pagină scriu cu inima mea: demnitatea și salvarea ei! (Va urma.)

Varietăți.

* (Comitatul Sibiu). Ședința comitetului centrale electorale se va ține azi în 28 Oct. n.

* (Calea ferată Ploesci-Predeal). La 15/27 Octomvrie 1879 începe pe calea ferată Ploesci-Predeal serviciul de mărfuri. Pe secțiunile astăzi în exploatare, Ploesci-Câmpina și

Sinaia-Predeal, transportul mărfurilor se va face cu trenurile micste și cu trenuri de marfă, după dispozițiunile regulamentare și tarifele generale pentru transportul mărfurilor de mare și de mică înteaală, valabile de la 15 Martie 1879 stil nou pe liniile societății acționarilor căilor ferate române.

Pe secțiunea Câmpina-Sinaia transportul mărfurilor se va face cu camioane tot prin îngrigirea și sub răspunderea calei ferate, cu prețul de 24 lei pe tonă și pe fracțiuni indivisibile de 100 kilograme; durata transportului va fi de 24 ore pentru mărfurile sosite la una din stațiunile Câmpina sau Sinaia cu trenurile micste de călători astăzi în circulație, și de 4 zile pentru mărfurile sosite cu trenurile de marfă; ear pentru mărfurile primite a se espedia ca bagajiu, durata transportului va fi de 4 ore și cu prețul de 50 lei pe tonă, și pe fracțiuni indivisibile de 10 kilograme.

Pe această distanță sânt escluse de la transport; mărfurile mai grele de o tonă (o singură bucată). Cădăvarele, Animalele vii. Trăsurile de ori ce serie.

Asemenea nu se primesce asigurarea de predare la timp.

În stațiile Câmpina și Sinaia transportarea mărfurilor din sau pe camioanele administrației calei ferate sânt în sarcina acelei administrații.

Mărfurile ce au a se espedia din Câmpina în direcția Ploesci, se vor primi după cererea stației, în stația Câmpina sau în Halta Podu-Vadului; ear mărfurile ce au a se espedia în direcția Predeal nu se vor primi de cât în Halta Podu-Vadului.

Mărfurile încărcate în stațiunile calei ferate Ploesci-Predeal, cu destinație pentru liniile acționarilor, trec direct prin stația Ploesci fără a se descărea, ear mărfurile destinate pentru liniile statului ungar, trec asemenea direct prin stația Predeal, însă numai până în stația Brașov, când ele vor fi încărcate pe vagoane române și până la destinație dacă vor fi încărcate pe vagoane ungare; afară numai dacă trecerea directă a vagoanelor prin stația Predeal nu va fi împedicată de serviciul de vamă sau din alte cauze sau lipsuri de formalități.

Directorul de exploatare.

* (Statistic din Dobrogea). După „Curierul financiar“ estragem câteva notițe statistice în privința acestei provincii anecate la România: Dobrogea cuprinde în total 14,748 kilometri pătrați sau 1,475,800 hectare cu teritoriu în părțile pe cele două județe astfel: 6051 kilometre pătrați județul Constanța; 7707 kilometri pătrați în județul Tulcea.

Dobrogea are 2 județe, 9 plăși, 266 comune, din care 12 sânt urbane și 254 sânt rurale; ear sate și cotune are 348.

Populațiunea remasă în urma aprigului resbel din 1877, e de 101,942 locuitori; adică: în județul Constanța 8977 Români, 10,444 Turci, 6,854 Bulgari, 3,595 Tatari, 300 Grecii, 51 Israeliți, 15 Armeni. Ear în județul Tulcea 22,200 Români, 21,861 Bulgari, 10,058 Lipoveni, 6,162, Ruși ortodocși, 6,049 Turci, 2,945 Tatari, 2865 Greci, 2471 Germani, 1000 Israeliți, 788 Armeni, și 308 de deosebite naționalități.

* (Un monitor rus invulnerabil). O cuirasată formidabilă, înarmată de mai multe tunuri de câte 100 tone, și acoperită de o învelitoare de fer, are să fie construită în curând în fabricile de la Clyd în contul guvernului rusesc, Mașinele sale vor avea o putere de 100 cai, și se crede că acest monitor va fi negreșit invulnerabil.

* (Un stat fără presă. Micul stat Sant-Marino nu posedă nici un jurnal. Asemenea nu are nici o tipografie în capitala sa, care numeră la 5000 locuitori. Când Marele consiliu

din Sant-Marino vrea să facă cunoscute hotărârile sale Europei, prin calea presei, el se adresează către jurnalele din Italia.

* (Urmări de cutremur în Ungaria). După știrile primite din Moldova veche și Moldova nouă, orașele din Ungaria, sânt desolate. Ambele aceste localități au fost distruse din trei părți prin cutremura de pământ.

În trei zile, s'au simțit 36 sgușdături destul de pronunțate, cari au schimbat stradele în niște grămezi de ruine.

* (Earnă în Viena). În ziua de 17 Octomvrie la Viena, într'o clipă orașul întreg a fost acoperit cu o mantie albă, schimbânduși aspectul de vară de până atunci.

* (Vânătoarea). Eată asupra acestei ocupațiuni câte-va amănunțimi istorice pline de interes.

Nu se poate specifica o originea vânătoarei; ea a luat naștere din ziua, în care omul a trebuit să se apere de atacul animalelor și a căuta nutrimentul seu în alt ceva de cât în vegetale.

În timpurile biblice, un mare respect se da vânătorilor. Ei erau priviți ca niște persoane mai mult de cât ordinare. Aceasta ne probează istoria legendară a lui Nemrod, a cărui nume este aplicabil tuturor amatorilor de vânătoare. „Acest copil a lui Cham vena înaintea Domnului, Țice Biblia; pe urmă, întemeind imperiul babiloniei, el înfrunta pe toți resboinicii, de a mânuși săgeata asupra caprelor selbatice, a vulpilor și a epurilor.“

Grecii erau pasionați pentru vânătoare. Ei treceau de maestri în arta de a prinde vânatul fără armă sau esplosiune. Eată cum procedau în privința leului, mistrețului și a altor selbătaciuni. Făceau o groapă rotundă, ridicând în mijlocul ei un stâlp, de asupra căruia aninau un miel; groapa o acoperiau cu un țol care ascundea vederea adâncimeii; pe urmă la sbierețele mielului, leul, repesinduse spre dânsul pica în groapă de unde putea se fie scos cu ușurință. În Persia, pasiunea pentru vânătoare era așa de mare, că Cyrus întretinea cinci sau șese sute de câni pentru urmărirea antilopei și gazelei. Tot așa și azi se urmează în parcurile moderne, a boșgaților Persiani cu pământuri întinse și strebătute de diferite feluri de animale, pentru a se pute îndeletnici fără osteneală în pasiunea lor favorită.

Romanii vênau prin păduri și munți. Dar în ultimele timpuri ale republicei, ei se îndeletniceau în terenurile închise unde întrețineau diverse specii de vânat.

Paul-Emile făcù present lui Scipion Nasicu a măreș ecuiapaj de vânătoare. Sertorius, Julius Cesar, Marcù Antonie Cicerone toți au practicat vânatul, și Plinius mai mult de cât dânsii vena cu ardoare în țărinile de la Tusculum (astăzi Frascati), la câteva mile de Roma. Ca și în zilele noastre, se cunoscea la Roma vânatul a țesături întinse vertical pentru a prinde prepeliți.

* (Difteritis și coapa). Din Cluj se scrie unui Țiar din Budapesta că și pe acolo grasează difteritea. Însă s'a constatat, că în casele, unde Români și Ungurii șed la olaltă numai copii de Ungur au fost atacați ear cei de Român au rămas neatinși de această boală. Causa se Țice a fi, că copii români mănă multă ceapă, și aceasta i scutesce de boală.

* (Un usurar). Wolf Friedman din comitatul Beregh, satul Scotarsca fu găsit mort între munți; prin el mulți au ajuns la sapă de lemn.

* (Un medic turec). Un medic din Bosnia scrie unui Țiar din Budapesta: „Eu nu sôm singur medic aici, căci mai este și un Turc: acesta, dacă e chemat la cutare bol-

nav se gândește mai întâiu, că oare care sfânt e ofensat? Apoi scrie numele aceluia pe o hârtie, și o dă bolnavului s'o înghită; dacă sfântul nu ajută, acolo nici omul nu poate ajuta".

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Viena, 24 Octomvre n. Casa magnaților a ținut astăzi o ședință. Arhiducii și dignitarii bisericesci au fost de față. După cetirea proiectelor de adresă ale majorității și minorității comisiunii de adresă n'a luat nimenea cuvântul în desbaterea generală. În desbaterea specială primele două alinee ale proiectului majorității s'au primit fără desbatere. La alinea a treia ministrul-president contele Taaffe declară: Ea n'ar fi pe deplin compatibilă cu cuvântul de tron, altcum amândouă proiectele de adresă ar consuna. Guvernul ar dori, ca constituția să nu fie basată numai pe lege, ci să prindă rădăcini și în inimile popoarelor; el ar dori o adresă comună spre împăcarea generală. Hübner a propus un amendament, asupra căruia de loc a urmat o sfătuire a comisiunii. După reînceperea ședinței raportorul majorității declară că n'a urmat o conțelegere între amândouă partidele. Apoi votându-se nominal s'a respins amendamentul lui Hübner cu 78 contra 59 voturi. Proiectul de adresă al majorității s'a primit *en bloc* cu adausul unei alinee despre legea pentru apărarea țerei.

Șovinismul în literatură

de
Turturel Codrean.

(I Urmare.)

Materialul (subiectul dramei) ce și l-a compus acest Tirteu al șovinismului e următorul:

Bocotan Toader, Român, gazdă bună (om avut) și veduv bătân poșede pe lângă avuția sa materială și o mârgea de frumseță rară în unica s'a fiică Iliana, cunoscută în sat și ținut sub conumele „cea frumoasă”. Tot în aceea comună se află și o văduvă de ungur Iakab Sára, care în tinerețele sale gustase dulceața bunei stări materiale și și propuse acum a vrăgi (nebuni) cu ajutorul unei țigane fermecătoare, Dochia, pe Bocotan Toader se o ia de soție. Ea are un voinic de fiu Bandi, carele vedând că Iliana s'a lepădat de crătință și a pus rochie scotesce în sine, că pre lângă Iliana i ar prinde bine și moșia lui Bocotan Toader cu boii cei frumoși, cu stogurile, coșerele și ambarele pline și — se amoroază de Iliana. De Iliana se interesează însă și Micușan Toma un june român bine situat (jómódu gazda) din comună; eară după acesta aruncase ochii o fată proastă de Ungur (magyar porléány) Fészek Boris. Atâta e subiectul dramei, ear scenăria e astfelu:

Actul prim începe cu o și de vară în care tot satul e la câmp așa și Bocotan Toder cu ai sei. Numai Bandi voinicul, supărat de „dor și amor”, umblă ștreguind prin sat. Ca să și mai stingă focul arđetoriu se apropie de cărciuma lui Itzig din capul satului, unde întâlnește pe rivalul seu în amor Românul Micușan Toma și pe un drotariu slovac Dikvász Tobi. Cu puterea unui leu din pustia Saharei și cu impertinența unui bicheriu din pustia Hortobagiului apucă voinicul Bandi pe Românul și Slovacul de gulere și îi aruncă cu o singură cărnitură în cărcima Jidanului și se pune cu ei pe beute. Mama lui, Jakab Sára dusese de mâncare lucrătorilor la câmp de unde întorcându-se își aduce aminte, cât e de amară văduvia de 20 de ani, și cât ar fi de dulce bo-

găția lui Bocotan Toader și intră la vrăgitoarea Dochia spre a cere un sfat bun dela ea. Aceasta îi spune însă că să și pună pofta în cuiu, fiindcă în stele stă scris, că Bandi fiul ei va lua de soție pe Iliana fiica lui Bocotan. La aceste întru atâta se indignează veduva maghiară încât exclamă: „Până e lumea! Au doară mi am crescut eu fiul meu pe sama unei fete valache (oláh fáta)?!”

Iliana întorcându-se și ea dela câmp află lângă coliba vrăgitoarei dela cărcimă preste drum un scaun (laviță) la umbra unui arbore și se pune la odichnă, aici o ajunge și pe ea dorul. Monologează, fantasează și caută despre simpatiile sale cătră — Bandi. Ea l iubesc, dară modestia femească nu i promise a i mărturisii aceasta. Într'aceste se aude larmă din cărcimă; Iliana se sparie și fuge uitându și o măramă pe scaun. Din cărcimă ese Slovacul Tobi beat, vede năframa Ilienei pe scaun și o fură, nesimțind că Jakab Sára, mama lui Bandi l-a observat din coliba vrăgitoarei. Tobi intră de nou în cărcimă unde revinduse cearta între el, Toma și Bandi cest din urmă eară îi apucă de pept pe cei doi și îi aruncă atără cu putere supranaturală, rămânând el singur domn și stăpân în casa lui Itzig. Tobi Slovacul începe ceartă cu Toma Românul pe care injurându în toată forma se încinge bătaie între ei (duo certantes!) Tobi sucumbe vătămăat greu la o mână; la vaetăturile lui ese vrăgitoarea Dochia cu veduva Iakab Sára din coliba vrăgitoarei și vedând, că Tobi sângere la mână, vrăgitoarea îi pune leac, îi descântă și l leagă cu mărama Ilienei ce o scoate din șerpariul Slovacului. Atunci ese din cărcimă și voinicul Bandi eară nobila lui mamă Sára află ocașiune binevenită de a calumnia pe Iliana și a ațifa jalușia în inima lui Bandi, ceea-ce și face susținând, că Iliana iubesc pe drotariul Tobi și că ea însăși i-a dat năframa, ba dânsa (Sára) a vădūt cu ochii sei, că Iliana a și sărutat pe drotariul. Dochia întăresce tote ca martoră. Voinicul Bandi se cătrănesc, smulge cu brutalitate selbatică măframa Ilienei de pe mână sângerândă a lui Tobi și se întoarce în cărcimă spre a și potoli mânia cu beutura. Sub decursul aceste scene dă nobila veduvă Jakab Sára de repetite ori espresiune unei spurcate ure naționale, d. e., „oláh fáta, toth legény — megkapta a zsák a főtját” (fata vlahă, fecior slovac — și-a aflat sacul petecul) — „csak nem ölöd meg egy oláh fátáért” (doară nu l vei sugruma pentru o fată vlahă) ș. a., de aceste.

Bocotan Toader scosese clacă în diua aceea și apropiindu-se sara se întoarce cu lucrătorii dela câmp. Acestia oprindu-se dinaintea cărcimei se pun la joc. Bandi ese din cărcimă cu năframa Ilienei în mână, o ia pe Iliana la joc și o întreabă: unde i este măframa? la care Toma Micușan răspunde: a dat-o drotariului pe sărutări! Bandi o înfruntă în mod arrogant, de ce vătămându-se copila fuge în brațele tatălui seu. Acesta se întrepune pentru onoarea ficei sale ascultă pe Sára, Dochia și Toma, cari spun unanim, că au vădūt când a sărutat Iliana pe drotariul Tobi. Iliana neagă, dechiară toate de calumnie și bătânul crede cuvintelor ei „pentru că ea nici odată n'a mințit.” Bandi voinicul nu înceată cu infestările sale, la cari bătânul Bocotan întreabă pe Iliana; făcut-a ea oare-care mărturisire de amor cătră Bandi sau acesta dânsu? Spunând Iliana că nu, Bocotan îl capacitează pe Bandi, că nu are nici un drept de a molesta pe fiica sa. Bandi supărat pomesce la drum, ia lumea în cap.

Actul II. se începe (după un an

și jumătate) cu pregătiri de ospet. Iliana și Toma Micușan au să devină o păreche. Toți sunt cu voia bună numai mireasa plânge de dorul lui Bandi, despre care de un an și jumătate nu se mai aude nimic, ba Toma țice că a vădūt cu ochii sei că l-au scos mort din apă nesce păstori și l-au îngropat. Iliana împlinesce voia tatălui seu — din desperațiune și se decide a se mărita după Toma. Aflând despre aceasta Fészek Boris, fata de pleavă maghiară, vine la Iliana, îi spune că ea are drepturi asupra lui Toma, că l iubesc și o desmântă și terorizează pe Iliana cu amenințări triviale (una dintre cele mai usitate arme a șovinismului de astăzi!). Nuntașii se adună și societatea e gata a pleca spre biserică. Acum se ivesce veduva Iakab Sára tânguindu-se după fiul seu Bandi. Ea nu poate crede că e mort, presimte că e aproape și că va să vină cât mai curând a casă. Nici nu finesce bine cuvintele sale și eată că Bandi cade ca din nuori în curtea lui Bocotan în mijlocul nuntășilor. Iliana leșină, ear Bocotan îi spune lui Bandi, că n'are de a căuta nimic pe acolo. Revenindu și Iliana în simțiri dechiară că nu va merge după Toma, de oare-ce ea iubesc pe Bandi. Bocotan demite oaspeții, poftindu i pe mâne, când sau se va continua nunta (cu Toma) sau fiia-sa va părăsi casa lui. Iliana răspunde: „da, mâne sau nuntă (adecă cu Bandi) sau înmormântare!” Aceasta firesce că l vătămă pe Toma și l aduce la decisul a se răsbuna asupra lui Bandi. Cum? El e un poltron ticălos și laș, unde să cuteze el a se atinge de voinicul Bandi din sēmēnța lui Arpad? Angagiază dară spre scopul acesta pe țiganul scobariu Sustágh Minya, tocmindu l și plătindu l cu 30 fl. ca să asasineze în noaptea următoare pe Bandi.

(Va urma)

Bursa de Viena

din 24 Octomvre n. 1879.

Împrumutul naț. 5% (argiu)	69 70
Acțiuni de credit	267 20
Valuta nouă imperială germăună	57 75
London	117 —
Galbin	5 59
Napoleon d'aur (poli)	9 32

Economic.

Sibiū, 24 Octomvre n. Pro hectolitru: Grâu fl. 9—10; Grâu sēcăreș, fl. 7.80—8.60; Sēcără fl. 5.20—5.60; Orz fl. 4.40—4.80; Ovės fl. 2.80—3.20 Cucuruz fl. 4.60—5; Mălain fl. 5—5.50; Cartofi fl. 1.30—1.50; Sēmēnță decân epă fl. 7.—8; Mazere fl. 6.50—7; Linte fl. 10—10.50; Fasole fl. 6.50—7 pro 50 chilo; Făină de păne fl. 7.50; Slănină fl. 30—32; Unsoare deporc fl. 25.—26; Sēu brut pro 50 chilo fl. 16—16.50; Sēu de luminări fl. 23.—24; Luminări de sēu 50 chilo fl. 28—28.50; Sēpun fl. 20—20.50; Fēn 60 chilo fl. 80—0.90; Cănepă pro 50 chilo fl. 16—18 Lemne vârtoase de foc pro metru cubic fl. 3.20 Spirit pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 42—46 cr.; Carne de vițel 36—40 cr. carne de porc 38—40 cr.; carne de berbece 26—28 cr.; ouă 10 de 25 cr.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitațiuni: în 21 Noem. și 21 Dec. imob. lui Samoilă Nagy în Ribet (trib. M. Oșorheiu); în 12 Noem. și 13 Dec. imob. lui George Taflan în Mândra; în 30 Oct. și 1 Dec. imob. lui Toma Bârsan în Corb (judec. cerc. Făgăraș); în 27 Noem. și 27 Dec. imob. lui Michail Drotleff în Alțina; în 6 Noem. imob. lui Oprea Borcea în Săliște (trib. Sibiū); în 19 Noem. și 20 Dec. imob. lui Nichifor Muntean în Totoiu (trib. Alba-Iulia); în 19 Noem. și 19 Dec. imob. lui Ioan Kraft și soției sale în Copșa-mare (judec. cerc. Medias); în 21 Noem. și 22 Dec. imob. lui Leopold Rosenfeld în Danfalău (Dănești); în 17 Noem. și 17 Dec. imob. lui Andreiu Argylan în Hegmaș (jud. cerc. Somcuta-mare); în 22 Noem. și 23 Dec. imob. lui Ioan și Eufrosinei Popovici în Săcele (trib. Brașov); în 10 Noem. imob. lui Vasilie Isailă Popovici și soți în Velț (judec. cerc. Sântmărtin); în 18 Noem. și 19 Dec. imob. lui Simion Popescu în Totoiu (trib. Alba-Iulia).

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățătoareasă la scoala comunală de fețițe din Hațeg prin aceasta se escrie concurs cu termin până în 15 Noemvrie a. c.

Emolumentele sânt:

Salariu fics anual 400 fl. v. a. care se va solvi din cassa comunală opidană în rate lunare anticipative, quartir liber, și 4 orgii lemne de foc din care se încăldește și scoala.

Concurente au să și subștearnă scaunului scolaru în Hațeg, până la teminul defipt suplicele lor instruate cu documentele recerute; dintre concurente vor fi acele preferite, care vor documenta cunoscința perfectă a limbii române, și maghiare.

Hațeg în 18 Octomvre 1869.

Seaunul scolar

Bârsan m. p.,

2—3 președintele scaunului scolar.

Nr. 134/1879.

3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia gr. or. de clasa a III din comuna Borcut în protopresbiteratul Solnocului al II-lea în urma încuviințării prea venerabilului corsistoriu archidiececan dto 6 Octomvre Nr. 241 B. 1877 se escrie concurs până la 8 Noemvre.

Emolumentele sânt:

a) folosirea porțiunei canonice de sub Nr. 91 a cărților funduare în mărime de 8 jugere 1176 °□ arătoare și de fēnaț dând un venit anual de 200 fl. v. a.

b) stolele staverite de sinodul parochial din anul 1872, cari dau un venit de 130 fl. 56 cr. v. a. Suma totală a venitelor e de 330 fl. 56 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a și așterne recursele instruite în sensul prescrișelor statutului organic, și a dispozițiunilor provisorie sinodale din an. 1873 la subscrisul până la terminul sus anumit.

Cupșeni, 9 Oct. 1879.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Samuil Cupșa m. p.
prot.

Nr. 1898—1879.

[45] 2—2

Publicațiune.

În 4 Noemvre a. c. la 9 oare înainte de meadăși se va esarēnda prin licitațiune în cancelaria pretorială, strada Trandafirului (Rosenanger) Nr. 19, dreptul de morărit și cărcimărit al comunei Mohu pe 6 ani, începēnd dela 1 Ianuarie 1880 și adecă:

1. Moara cu prețul de esclamațiune de 1000 fl.

2. Cărcima cu prețul de eclamațiune de 300 fl. pe lângă depunerea unui vadiu de 10%.

Condițiunile mai de aproape se pot vedē în cancelaria comunală și la oficiul acesta.

Sibiū în 22 Octomvre 1879.

Oficiul central pretorial.

Un concipient,

care este calificat de a se introduce la camera advocațială în registrul practicanților în drepturi, poate afla aplicațiune în cancelaria subscrisului.

Se recere să vorbească și scrie toate trei limbile patriei.

Condițiunile sânt de a se comunica prin epistolă.

Parteniu Cosma,

advocat în Sibiū.

(Strada Cisnădiei 20).

1—3 [55]